

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ

2020/2021 ուսումնական տարի

«ՀԱՄԵՄԱՏԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ» ԱՌԱՐԿԱՅԻ

Հ Ա Ր Ց Ա Շ Ա Ր

1. Համեմատական սահմանադրական իրավունքի հասկացությունը, առարկան և մեթոդը:
2. Սահմանադրության հասկացությունը, տեսակները և կառուցվածքը:
3. Սահմանադրության ընդունման, սահմանադրության մեջ փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու կարգը:
4. Սահմանադրական արդարադատության ինստիտուտը ժամանակակից աշխարհում:
5. Սահմանադրական հսկողության և վերահսկողության հասկացությունն ու տեսակները:
6. Սահմանադրական արդարադատության մարմինների ձևավորումն ու լիազորությունները:
7. Մարդու սահմանադրական կարգավիճակը և նրա տարրերը:
8. Անձնական իրավունքներն ու ազատությունները:
9. Քաղաքական իրավունքներն ու ազատությունները:
10. Տնտեսական, սոցիալական և մշակութային իրավունքներն ու ազատությունները:
11. Մարդու իրավունքների և ազատությունների պաշտպանության կառուցակարգերը:
12. Մարդու իրավունքների պաշտպանության երաշխիքները:
13. Քաղաքացիության հասկացությունն ու հատկանիշները:
14. Քաղաքացիության ձեռքբերումը:
15. Քաղաքացիության դադարեցումը:
16. Ապաքաղաքացիներ, օտարերկրյա քաղաքացիներ և հատուկ կարգավիճակով օժտված անձինք:
17. Կառավարման ձևը ժամանակակից պետություններում:
18. Միապետություն:
19. Հանրապետություն:
20. Պետական կառուցվածքի ձևը ժամանակակից պետություններում:
21. Դաշնային պետություններ:
22. Ունիտար պետությունները և դրանց ձևերը:
23. Պետական ռեժիմը:
24. Ավտորիտար ռեժիմ:
25. Ժողովրդավարական ռեժիմ:
26. Հասարակության քաղաքական համարագը և նրա տարրերը:
27. Պետությունը որպես հասարակության քաղաքական համարագի առանցքային տարր:

28. Քաղաքական կուսակցությունների հակացությունը:
29. Քաղաքական կուսակցությունների տեսակները:
30. Կուսակցական համակարգերի հասկացությունն ու տեսակները:
31. Հասարակական կազմակերպությունների, զանգվածային լրատվամիջոցների և եկեղեցու ու կրոնական կազմակերպությունների դերակատարությունը հասարակության քաղաքական համարագում:
32. Անմիջական ժողովրդավարության ձևերն արտասահմանյան երկրներում:
33. Հանրաքվեն որպես ժողովրդաիշխանության անմիջական ձև:
34. Ընտրական իրավունքի հասկացությունն ու էությունը:
35. Ընտրական իրավունքի սկզբունքները:
36. Ընտրական համակարգերի հասկացությունն ու տեսակները:
37. Մեծամասնական ընտրական համակարգը և նրա տարատեսակները:
38. Համամասնական ընտրական համակարգը և նրա տարատեսակները:
39. Ընտրական գործընթացի հասկացությունն ու փուլերը:
40. Պետության գլուխը միապետություններում:
41. Պետության գլուխը հանրապետություններում:
42. Պետության գլխի ընտրությունները և պաշտոնավարման ժամկետը:
43. Պետության գլխի լիազորությունները:
44. Ժամանակակից պետությունների խորհրդարանների հասկացությունն ու տեսակները:
45. Պառլամենտի կառուցվածքը:
46. Խորհրդարանների ձևավորման և լիազորությունների դադարեցման կարգը:
47. Խորհրդարանի գործունեության կարգը ժամանակակից պետություններում:
48. Խորհրդարանների իրավասությունը:
49. Խորհրդարանների վերահսկող լիազորությունները:
50. Օրենսդրական գործընթացը:
51. Պատգամավորի իրավական կարգավիճակը ժամանակակից պետություններում:
52. Կառավարության հասկացությունը, կառուցվածքը և կազմը ժամանակակից պետություններում:
53. Կառավարությունների ձևավորման կարգը ժամանակակից պետություններում:
54. Կառավարությունների տեսակները ժամանակակից պետություններում:
55. Կառավարությունների իրավասությունը ժամանակակից պետություններում:
56. Կառավարության պառլամենտական պատասխանատվության ինստիտուտը ժամանակակից պետություններում:
57. Ժամանակակից պետություններում մունիցիպալ համակարգերը:
58. Տեղական ինքնակառավարման ազլոսաքսոնական համակարգը:
59. Տեղական ինքնակառավարման մայրցամաքային համակարգը:

60. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների համակարգը ժամանակակից պետություններում:
61. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների իրավասությունը ժամանակակից պետություններում:
62. Դատական իշխանության սահմանադրաիրավական հիմունքները ժամանակակից պետություններում:
63. Դատական համակարգերը և դատարանների տեսակները ժամանակակից պետություններում:
64. Դատական ակտերի վերանայման ձևերը ժամանակակից պետություններում:
65. Արդարադատության սահմանադրական հիմունքները ժամանակակից պետություններում:
66. Դատավորների սահմանադրական կարգավիճակը

Իրավագիտության ամբիոնի վարիչ՝

Ա.Եզեկյան

ՆՈՐՄԱՏԻՎ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԱԿՏԵՐ ԵՎ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ա) նորմատիվ իրավական ակտեր

1. ՀՀ Սահմանադրություն
2. ԱՄՆ Սահմանադրություն
3. Ֆրանսիայի Հանրապետության Սահմանադրություն
4. Ռուսաստանի Դաշնության Սահմանադրություն
5. Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության Հիմնական օրենք
6. Իտալիայի Հանրապետության Սահմանադրություն
7. Ճապոնիայի Սահմանադրություն
8. Չինաստանի Ժողովրդական Հանրապետության Սահմանադրություն
9. Հնդկաստանի Սահմանադրություն
10. Լեհաստանի Հանրապետության Սահմանադրություն
11. Ժողովրդական ներկայացուցչության մասին ակտ (Մեծ Բրիտանիա)
12. Լորդերի պալատի մասին ակտ (Մեծ Բրիտանիա)
13. Դանիայի Թագավորության Սահմանադրություն
14. Կանադայի Սահմանադրական ակտ
15. Էստոնիայի Հանրապետության Սահմանադրություն ([Հիմնական օրենք](#))
16. Ավստրիայի Հանրապետության Սահմանադրություն - Դաշնային սահմանադրական օրենք
17. Ադրբեջանի Հանրապետության Սահմանադրություն
18. Հունգարիայի Սահմանադրություն
19. Հունաստանի Սահմանադրություն
20. Վրաստանի Սահմանադրություն
21. Իսպանիայի Սահմանադրություն
22. Անդորրայի Սահմանադրություն
23. Մեքսիկայի Միացյալ Նախանգների Սահմանադրություն
24. Պորտուգալիայի Սահմանադրություն
25. Ալբանիայի Հանրապետության Սահմանադրություն
26. Բուլղարիայի Հանրապետության Սահմանադրություն
27. Ուկրաինայի Սահմանադրություն
28. Շվեդիայի Թագավորության Սահմանադրություն – Կառավարման ձևի մասին ակտ
29. Վատիկան պետության Հիմնական օրենք
30. Շվեյցարական համադաշնության միութենական Սահմանադրություն
31. Մարդու իրավունքների համընդհանուր հռչակագիր
32. Քաղաքական և քաղաքացիական իրավունքների մասին դաշնագիր
33. Տնտեսական, սոցիալական և մշակութային իրավունքների մասին դաշնագիր
34. Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին Եվրոպական կոնվենցիա
35. Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին Եվրոպական կոնվենցիայի արձանագրություն
36. Ազատ և արդար ընտրությունների չափանիշների մասին հռչակագիր

37. ԵԱՀԽ-ի մարդկային չափանիշի խորհրդաժողովի կոպենհագենի խորհրդակցության փաստաթուղթ
38. Անկախ Պետությունների Համագործակցության մասնակից պետություններում ժողովրդավարական ընտրությունների, ընտրական իրավունքների և ազատությունների չափանիշների մասին
39. Տեղական ինքնակառավարման եվրոպական խարտիա
40. Տեղական ինքնակառավարման եվրոպական խարտիայի լրացուցիչ արձանագրություն
41. ՀՀ ընտրական օրենսգիրք սահմանադրական օրենք
42. ՀՀ դատական օրենսգիրք սահմանադրական օրենք
43. Ազգային ժողովի կանոնակարգ ՀՀ սահմանադրական օրենք
44. Սահմանադրական դատարանի մասին ՀՀ սահմանադրական օրենք
45. Մարդու իրավունքների պաշտպանի մասին ՀՀ սահմանադրական օրենք
46. Կուսակցությունների մասին ՀՀ սահմանադրական օրենք
47. Հանրաքվեի մասին ՀՀ սահմանադրական օրենք

բ) հիմնական գրականություն

1. **Հակոբյան Լ.Ա., Փխրիկյան Ա.Մ.** Արտասահմանյան երկրների սահմանադրական իրավունք (դասախոսությունների շարք): Թեմա 1. Արտասահմանյան երկրների սահմանադրությունների էությունը և ընդհանուր բնութագիրը Թեմա 2. Արտասահմանյան երկրների սահմանադրական կարգի հիմունքները – Եր., Հեղինակային հրատարակություն, 2010
2. **Հակոբյան Լ.Ա., Փխրիկյան Ա.Մ.** Արտասահմանյան երկրների սահմանադրական իրավունք (դասախոսությունների շարք): Թեմա 3. Անձի սահմանադրաիրավական կարգավիճակը արտասահմանյան երկրներում – Եր., Հեղինակային հրատարակություն, 2010
3. **Հակոբյան Լ.Ա., Փխրիկյան Ա.Մ.** Արտասահմանյան երկրների սահմանադրական իրավունք (դասախոսությունների շարք): Թեմա 4. Հասարակության քաղաքական համակարգի սահմանադրական հիմունքներն արտասահմանյան երկրներում: – Եր.: Հեղինակային հրատարակություն, 2010
4. **Հակոբյան Լ.Ա., Փխրիկյան Ա.Մ.** Արտասահմանյան երկրների սահմանադրական իրավունք (դասախոսությունների շարք): Թեմա 12. Տեղական կառավարումը և տեղական ինքնակառավարումն արտասահմանյան երկրներում – Եր., Հեղինակային հրատարակություն, 2010
5. **Հակոբյան Լ.Ա., Փխրիկյան Ա.Մ.** Արտասահմանյան երկրների սահմանադրական իրավունք (դասախոսությունների շարք): Թեմա 5. Պետության ձևն արտասահմանյան երկրներում – Եր., Հեղինակային հրատարակություն, 2012
6. ՀՀ սահմանադրական իրավունք: Ն. Այվազյանի ընդհ. խմբ., Երևանի պետ. համալսարանի հրատ., Երևան, 2016
7. **Մուրադյան Մ.Հ.** Արտասահմանյան երկրների սահմանադրական իրավունք: Ընդհանուր մաս: Ուսումնական ձեռնարկ բուհերի համար / Երևան, Լուսաբաց, 2009
8. **Автономов А.С.** Конституционное (государственное) право зарубежных стран. – М., ТК Велби, Изд-во Проспект, 2007
9. Конституционное (государственное) право зарубежных стран. Общая часть: Учебник для вузов. 4-е изд., обновл. и дораб. Отв. ред. Б.А. Страшун, 2010
10. Конституционное право зарубежных стран. Учебник для вузов / Под общ. ред. М. В. Баглая, Ю.И. Лейбо и Л.М. Энтина - 4-е изд., перераб. и доп. - М.:Юр.Норма, НИЦ ИНФРА-М, 2016
11. **Сафонов, В.Е.** Конституционное право зарубежных стран. Общая часть : учебник для академического бакалавриата / В. Е. Сафонов, Е. В. Миряшева. — М. : Издательство Юрайт, 2015
12. **Чиркин В.Е.** Конституционное право зарубежных стран. Учебник. Издательство: Инфра-М, Норма, 2015
13. **Чиркин В.Е.** Сравнительное конституционное право. Учебное пособие для магистрантов и аспирантов. – М., 2012

գ) լրացուցիչ գրականություն

1. **Զարս Կ.** Սահմանադրական իրավունք II: Հիմնական իրավունքներ: Մաս I. Հիմնական իրավունքների տեսություն: 2-րդ հրատ. /թարգմ.' Լ. Սարգսյան.- Եր.: Տիգրան Մեծ, 2015
2. **Հակոբյան Լ.Ա., Փխրիկյան Ա.Մ.** Արտասահմանյան երկրների սահմանադրական իրավունք (դասախոսությունների շարք): Թեմա 15. Ֆրանսիայի Հանրապետության սահմանադրական իրավունքի հիմունքները – Եր., Հեղինակային հրատարակություն, 2010
3. **Հակոբյան Լ.Ա., Փխրիկյան Ա.Մ.** Արտասահմանյան երկրների սահմանադրական իրավունք (դասախոսությունների շարք): Թեմա 18. Ճապոնիայի սահմանադրական իրավունքի հիմունքները – Եր., Հեղինակային հրատարակություն, 2010
4. **Հարությունյան Գ.Գ.** Սահմանադրական մշտադիտարկում: Եր.: Նժար, 2016
5. **Ղազինյան Բ.Վ.** Գործադիր իշխանությունը պետական իշխանության համակարգում /գիտ. խմբ.' Գ. Գ. Հարությունյան.- Եր.: Նաիրի, 2013
6. **Պողոսյան Վ.Վ.** Սահմանադրագիտություն. նկատառումներ, հիմնախնդիրներ /խմբ.' Գ. Հարությունյան.- Եր., 2014
7. Актуальные вопросы конституционного правосудия (по материалам «Журнала конституционного правосудия») /ред. С. Д. Князев, М. А. Митюков, С. Н. Станских.- М.: Волтерс Клувер, 2011
8. Актуальные проблемы правосудия в контексте современного конституционализма: Сборник материалов Международной научно-практической конференции, посвященной 15-летию принятия Конституции Республики Армения, 24-25 сентября 2010г., Ереван-Дилижан.- Ер.: Тигран Мец, 2010
9. **Давид Р., Жоффре-Спинози К.** Основные правовые системы современности. М., 1998.
10. **Ивановский В.** Народное представительство и основные права граждан.- М.: Книга по Требованию, 2013
11. **Керимов А.Д.** Современное государство: Вопросы теории.- М.: Норма, 2014
12. **Маклаков В.В.** Конституционное право зарубежных стран. Общая часть: М., Волтерс Клувер, 2006
13. **Мишин А.А.** Конституционное (государственное) право зарубежных стран. М., 2003.
14. Очерки конституционного права иностранных государств: учебное и научно-практическое пособие. /Отв. ред. Д.А. Ковачев, М., 1999
15. Очерки парламентского права (зарубежный опыт). М., 1993.
16. Парламенты: сравнительное исследование парламентских учреждений 55 стран. М., 1994.
17. **Пархоменко А.Г.** Идеи российского конституционализма и их реализация в отечественном конституционном (государственном) праве. М., 1998.
18. Права человека. Учебник для вузов. М., 1999.
19. Правительство, министерства и ведомства в зарубежных странах. М., 1994.
20. Судебная система западных государств. М., 1991.
21. **Черкасов А.И.** Сравнительное местное управление: теория и практика. М., 1998.
22. **Эбзеев Б. С.** Личность и государство в России: взаимная ответственность и конституционные обязанности.- М.: Норма, 2011.

դ) ինֆերնետրային կայքեր

1. www.arlis.am
2. president.am
3. parliament.am
4. elections.am
5. concourt.am
6. ombuds.am
7. worldconstitutions.ru